

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben bálhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével.

Eszerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 11.

Feltűnt a száraz.

Irva van, hogy egykor bárkát épített egy jámbor ember, melybe befogadott minden tiszta és tisztátalan állatot, melyek önként mentek, aztán elzárta gondosan a bárkát, etette, ápolta a bent levőket, kint pedig zúgott a vész, végig hömpölygött a világon a szennyes áradat, hogy megöljön mindeneket, kik nem mentek be a bárkába, kikben az életnek lehetete legyen.

Negyven napig tartott a vész, aztán meleg szél jött, mely gátat vetett az áradásnak s a bárka fennakadt egy hegytetőn.

A jámbor patriárcha erre kiűtötte a bárka oldalát s tiszta áldozatot mutatott be az Urnak, mely után hozzá fogott művelni az elvadult földet, a bárka népét pedig szétbocsátotta.

Gondolom sokáig ott mekegtek, bögték és ordítottak még a jó módhoz, ápoláshoz szokott állatok, kívánva a mindennapit s búsan pislogva a szénát s koncót rejtő bárkára, de végre is szét kellett vándorolniok s kinek-kinek maga virtusából szerezni meg a mindennapit, tünni esőt és meleget.

Igy történt valaha régen.

De sőt nem is olyan régen.

Jámbor Deák patriarchánk összetákolta a liberális bárkát. Jó anyagból csinálta s belé szállott tiszteletreméltó családjával s összeválogatott tiszta teremtményekkel.

Később azonban mindenféle lény, tiszta és tisztátalan betört a bárkába, bőséges eleséget hordott össze, tilos portékát is, aztán gondosan elrejtette a bárkát, hogy oda ugyan más éhes be ne jusson. Hogy pedig a felszínen lebeghesenek, a korrupció és rágalom özönével borították körül a földet, úgy hogy még a legnagyobb embereink is fuldokoltak a szennyes árban.

Jaj volt azoknak, a kik kün maradtak.

Ömlött felülről a tiszta eső s a föld felnyitván száját, csak úgy öntötte magából a strébereket, hadd pusztuljon minden, a miben az egészséges életnek lehetete legyen.

Bent a liberális bárkában pedig urrá lettek a betolakodók és éltek vidáman. Eső nem érte, az áradás emelte őket s bátran hozzá nyultak olyanokhoz is, a mik nem az ő élelmükre lett beraktározva a bárkába.

Mivel pedig a kormányzásra keveset vigyáztak a gyomor gondja mellett, egyszer csak megfeneklett a bárka. Széll jött, mely megapasztotta a szennyes hullámokat, kiűtötte a bárka elzárt oldalát és meghozta a kuriai bíraskodás és tiszta választás áldozatát az Urnak. Azután pedig hozzá látott, hogy termővé tegye az eliszaposodott talajt s dolgozott, hogy a mély szántás felett, majd összeboruljon a vetés.

Természetes, hogy a bárkabeliek mekegni, ordítani, fogat vicsorgatni kezdtek, mikor a szokásos napi porciók s a gondos ápolás elmaradt, mikor megnyilni

látták a bárka jól zárt oldalát, mikor az áldozat füstje orrukba csapott, mikor őket is érni kezdte a kritika jégesője s a leleplezések perzselő napja.

Azt hiszem közjük kell verni, hogy elszéledjenek a bárka mellől s ki-ki megismerje magát, ki oduba bujjék, ki mocsárba huzódjék, ki pedig igába álljon és dolgozzék, már a szerint, ki hová való.

Az új választások ütnek majd közjük.

A mi nagy kesergés előtti most a pártkereteket és a sajtót, az nem egyéb, mint a bárkából kipottyant töltelék mekegése vagy ha nagyobb volt, ordítása a — jó napok után.

Persze az nem fájditja a fejüket, hogy az ő jó napjaik az egész földnek rossz napjai voltak, arra nem gondolnak, hogy a jó móddal kötelességek járnak s hogy állásukbeli kötelesség élni a hazáért, nem pedig a hazából.

A választási hecczelődések, titkos és nyílt kesergések, fenyegetőzés és meghunyászkodások, mikről naponta olvashatni mostanában, megöntözve ezeréves létünk feletti aggályokkal, igen kevésbé izgatnak bennünket.

Mi az új Noét, Széll urat figyeljük, hogy igaz szándéka-e termővé tenni a földet s nem-e csak a népszerűség hajhászata szöllejét ültetgeti magának? Azt figyeljük, hogy saját természetétől megittasodva, disztelenül el ne feküdjék az uton, melyen megindult.

A bárka hadd maradjon függve emlékgyanánt az elvek hegyén, vállalják szét a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Az utolsó mise.

Irta: Hewri Lavedan.

Guérange abbé hatalmas termetű, egészséges, ötven év körüli férfi volt. Husz esztendő óta Pricourtban, egy kicsinyke szegényes közösségben végezte az Istennek tetsző cselekedeteket. Éppen a nagymiséhez készülődött, mikor Cottard apó, a ki mézeskalácsos, zsendely-fedő és egyúttal sekrestyés is volt, egy André Raymond nevű urat jelentett be a tisztelendőnek.

— Vezesse be — szolt az abbé.

Sietve összekötötte miseruhájának lelógó zsinórjait, a sarokban meghuzódó minisztránszerveket megintette, hogy kissé csöndesebben viselkedjenek és amikor az ajtó csikorogva megfordult sarkában, barátságosan köszöntötte a belépőt:

— Jó reggelt Raymond ur, milyen jó szél hozta ide?

André Raymond szép, sugartermetű, huszonnyolc év körüli fiatal ember volt. Szelid és jóságos volt a tekintete, mint a tisztelendő. Fekete ruhát viselt, szerény udvariassággal üdvözölte az abbét és bátortalan hangon mondta el jövelele célját.

— Breteau ur tudomásom szerint — szolt félénken — már több mint egy hónapja ágyban fekvő beteg és így az istentisztelet al-

kalmával nem játszhat az orgonán. Eljöttem tehát, hogy megkérdjem tisztelendő urat, vajjon nem kívánná-e, hogy helyettesítsem őt.

— Hogyne; sőt mindjárt ma megkezdheti működését. Ért az orgonához!

— Valamicskét.

— Kitől tanulta meg?

— Senkitől. Magamtól próbálgattam, de édes anyám segítségével nélkül, aki egyébként is nagyon kedvelte a zenét, nem vittem volna semmire.

— Már nem él az édes anyja?

— Meghalt szegény, amikor én még csak tizenéves esztendő voltam.

— S atyja?

— Ő még jóval apyám halála előtt mult ki az élők sorából.

— Ilyen fiatalon árvaságra jutott? Szegény gyermek? — No, majd még viszont látjuk egymást. Siessen most hamar az orgonához, mert amugy is elkéstiük már. Cottard adja csak oda a kórus kulcsát. Még egy szóra Raymond ur! A »Mi Atyánk«-nál, kérem lassan játszó. Nagyon asztmás vagyok és nem igen tudnám utolérni.

— Bizza csak rám a dolgot, tisztelendő atyám.

Amint a fiatal ember eltávozott, Guérange abbé is elindult a templomba. Kezében a fáttyollal leborított szentelt kelyhet tartotta és némán követte a bársony térdnadrágban előtte lépkedő sekrestyést, aki az ébenfa botocskát vitte előtte. Utánuk két gyerek-leány ment,

mindegyik egy-egy nagy viaszgyertyát tartva a kezében. Beléptek a templomba és amint a hívők megpillantották tisztelendőjüket, tiszteletteljesen fölemelkedtek helyeikről.

Raymond a kórus baloldalán foglalt helyet. S az orgona! No, ez egy szerény kis harmónium-féle zenélő szekrényke volt, amelyet annak idején még De la Tour Savage grófnő ajándékozott a hitközségnek.

A harang megkonduulásakor megkezdődött az istentisztelet.

Guérange lelkes úgy tapasztalta, hogy gondolatait, amelyek ide-oda csapongtak, ezúttal nem tudta féken tartani. Első sorban is André Raymond járt az eszében, aki egy félesztendővel ezelőtt telepedett le Pricourtban s a kiról senki sem tudta, hogy honnan vetődött oda. Méltánál egy kicsinyke szobát bérelt, ahová órák hosszat bezárkózott és szorgalmasan készült a doktori vizsgálatra. Nagyon kedves, szeretetreméltó, művelt, okos fiatal ember volt, aki minden vasárnap rendszeren eljárt a templomba. Ez a visszavonultan élő ifju bizonyára valami nagy titkot rejteget magában.

Mert — gondolkodott tovább az abbé, aki ezenközben a gyóntatószékben a hallottakat idézte föl emlékezetében — az élet telve van szerencsétlen epizódokkal és minduntalan nem remélt szomorú fordulatokra bukkanunk. A békés, nyugodt életmódnak is megvannak a maga titkos, duló viharai, amelyek megfosztják a lelket röpdöső szárnyaitól.

tiszta és tisztátalan elem a bárka régi lakói közül, támadjon a tiszta választások nyomán egészséges mocsár szárító levegő végre, hogy egyszer már feltűnjék a száraz, biztos talaj, melyen politikánk halad s önző pártharcok helyett az őszinte meggyőződés, mint tartós jó időt jelentő szivárvány ivelje át közéletünket.

P—y.

Választási mozgalmak.

A nemes-ócsai kerületben, ahol a legutóbbi képviselőválasztásokon Molnár Akos csak egy szavazattal maradt kisebbségben, a függetlenségi párt újra öt jelöltet. Vele szemben egy másik függetlenségi jelölt: Pogrányi Józsefről is volt szó. Pogrányi maga vezetett egy küldöttséget Kossuth Ferenczhez. Kossuth a küldöttség több tagját megszólította, akik aztán egy kivételével Pogrányi nagy meglepetésére aképp nyilatkoztak, hogy a függetlenségi zászlót csakis Molnár Akos dr. újból való jelölésével lehet diadalra vezetni. Azzal érveltek, hogy Molnár Akos csak egy szavazati kisebbségben maradt a szabadelvű párt jelöltjével szemben, míg Pogrányi, amikor jelölt volt, 856 szavazattal maradt kisebbségben. Kossuth Ferencz kérte a küldöttséget, ne huzzanak széjjel, hanem egyesüljenek Molnár Akos dr. zászlója alatt, akiben a függetlenségi párt tántoríthatatlan elvű agilis tagot nyerne. A küldöttségodahaza elmondotta Kossuth üzenetét.

Székelyhidon, amelyet most Kiss Albert képvisel, a mult választás alkalmával ketté szakadt függetlenségi pártban a régi jelöltek elejtésével újra egyesült mozgalom indult meg az így ismét egységes pártban, hogy a kerület képviselőjelöltségének elfogadására Molnár Akos drt, a volt nemes-ócsai jelöltet, mint Székelyhid szülöttjét és odaváló birtokost nyerjék meg. Kormánypárti jelöltnék Szunyogh Zsigmondot emlegetik.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

S emlékezetében feltűntek elmúlt ifjúságának eseményei, a melyek most is még annyi fájdalommal töltötték el.

Fohászodni akart Istenhez, de lelke ezuttal nem egyesült ajkának rebegésével. Ó, mennyire üldözték még mindig ifjukorának fájdalmas emlékeit! Ejjel-nappal, hosszú vándorutjain, az emberekkel való érintkezésben, az oltár előtt: mindig előtte lebegett a multnak álomképe.

Ugy érezte, mintha a loirementi kis Bloisban volna, otthon, szeretett övéinél... Sugárzó tüneménynek látta a mosolygó arcú, fiatal Cécilet, aki hetenkint kétszer ejtött a nővérehez és zongorázni tanította. Kedves kis leányka volt, szöke fürtökkel és hangja ugy csengett, mintha a gyöngyvirágok apró harangjai a tavasz pompájáról csevegnének. Ha énekelte, mintha égi angyalok dicsőítették volna az ég Urát.

Egy tavaszi délután, mikor a nap leáldozóban volt és az egész falucska aranyos fényözönben uszott, vadrózsa bokroktól körülvevő bársonyos pázsiton örök hűséget fogadtak egymásnak. A leány akkor tizenkilenc éves volt, ő pedig huszonegy esztendősen lehetett...

— Oh, Istenem, — fohászodott az abbé, mikor a glóriát befejezte — légy segítségemre, hogy ezek a bűnös gondolatok ne kinozzanak tovább!... De hasztalan volt minden... Hiába kulcsolta össze kezeit, hiába igyekezett ajtatosnak lenni: a multnak eseményei újból megelevenedtek lelki szemei előtt. — Erős aka-

Városi közgyűlés.

— I. nap. —

Nagyvárad város tanácssterme olyan képet nyújtott tegnap délután, mint egy irattár. Az oktacsomók garmadával heverték a hosszú zöld asztalon s még a vádlottak padjának elkeresztelt tisztviselők asztala is görnyedt a sok óriási könyvtől.

A város mult évi zárszámadásának adatai voltak összehalmozva.

Zárszámadás! Ez már annyit jelentett, hogy Balogh Döme városatyja beszélni fog, még pedig sokat.

Aligült le, kezdte rendezni maga előtt a kartácsokat, a különféle jegyzeteket, amelyekkel megostromolja a városi tanácsot.

És beszélt, beszélt sokat. Majd kenetteljesen, majd panaszkodva, majd pedig tüzzel.

Mindjárt azon kezdte, hogy itt a tisztujítás, majd meglátjuk, kit kell beírni a fekete könyvbe.

És hiába volt ott a rengeteg akta, könyv, ő éppen azt a kis könyvet kereste, amelyik elveszett: a mázsalásról vezetett számadás.

És bizony nem is mutatta fel a tanács ezt a kis könyvet, a nagyok meg Balognak nem kellett.

De azért csak elfogadták a zárszámadást s Balogh Döme csak annyit ért a sok beszéddel, hogy nem fejezhették be a közgyűlést s ma délután folytatják.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László dr. főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Baróthy Akos, Frankó Endre, Hlatky Endre, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Miskolezy Barnabás, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Beczkay Lajos, Bertsey György, ifj. Cser János, Czeglédy Jeremiás, Déry János, dr. Hoványi Géza, Mihálovits János, Millibák József, dr. Sarkadi Lajos, Schütz Albert, Stern Hermann, Széles Lajos, dr. Dési Géza, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Kurländer Ede, Schwartz Antal, Ternyei Antal, Weisz Mór, Balogh Döme, Bottó Ferencz, Czeglédi Sándor, Hann Lajos, dr. Kutiák Agoston, Mihály Adolf, Molnár Lajos, Moskovits Mór, Munk Jakab, Müller Salamon, Pallay Lajos, Papp György, Rendes Vilmos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Száhlender Károly, Steiner M. Albert, Weimann Béla, Rimler Károly, Istvánffy István,

Lukács Odön, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Bordé Fereacz, Düs László, Tóth Márton, Sztarill János, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János, Nemes Jenő.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták a polgármester-helyettes havi jelentését a közgazgatás június havi állapotáról, amelynek adatait már közöltük.

Felemlíti még a jelentés, hogy dr. Ritóok Géza elhunytával a központi választmányban és a közs. iskolaszékben egy-egy tagsági hely megüresedett.

A polgármester jelentését tudomásul vették. A központi választmányba és az iskolaszékbe a jövő havi közgyűlésen választják be a hiányzó tagot.

Az interpellációk.

A polgármesteri jelentéssel kapcsolatban egy csapat interpellációt intéztek a polgármester-helyetteshez, illetve a főjegyzőhöz.

Hlatky Endre a villamos vasut ügyében intézett kérdést a főjegyzőhöz, aki közelebb Budapesten járt s informáltatta magát a vasut ügyében. Mikéant áll a villamos vasut ügye, erre kér felvilágosítást.

Szokoly Tamás kifogásolja, hogy a Fő-utczát most egész szélességében és hosszában burkolják, holott a villamos vasut építése és a csatornázás előtt állunk. Ki hatalmazta fel erre a tanácsot? — Kifogásolja továbbá, hogy a városi hivatalok délután nem tartanak hivatalt, hanem reggel 7-től 1 óráig. Ez a közönség érdeke ellen van. — A harmadik interpellációja a Rimanóczy kéménye ellen szölt, a főkapitányhoz. A füst elborítja a Fő-utczát és az egész környéket. Ezen lehetne segíteni.

Végül dr. Hoványi Géza interpellálta röviden a főjegyzőt. Van-e tudomása arról, hogy az új házaknál a kéményseprők a kémények legolyózásáért díjakat szednek?

A válaszok és viszonzválaszok.

Rimler Károly főjegyző válaszolt az interpellációkra. A villamos vasut ügyében fent járt a miniszteriumban. A hadügyminiszter követelése által támasztott akadály már el lett hárítva, de a vállalkozó társulat újabb beadványt intézett a miniszteriumhoz, amelyben bizonyos kötvények árfolyam megállapí-

szívébe. Ajtatos merengésbe merült, keblét büszkeség dagasztotta és imát rebegve, lelke mélyén, gondolatban őt követte... Igen, ugy tetszett neki, mintha ezt az éneket már hallotta volna...

Ah, csak hogy az réges-régen lehetett... évekkel ezelőtt, amikor még tán gyermek volt.

Igen, igen, hallotta a dalt; ő is énekelte egykor; kívülről tudta. A szövegre is emlékszik. Hogy is kezdődött csak?... Celui qui mon coeur... De ez nem lehetett mégsem! Vagy talán mégis? Ezek voltak azok a szavak, amelyeket Cécile olyan édesen, bánatosan dalolt a Loire virágos partján...

Celui qui mon coeur aime tant,

Il est dedans la mer jolie...

»Per omnia saecula saeculorum«, sóhajtozta az abbé e szavakat és halántékán hideg verejték gyöngyözött.

— Amen! — felelték rá a minisztráns-gyermekek.

S az ének újból fölhangzott, az orgona ismét megszólalt. Gaérange előtt mindez olybá tűnt, mintha Cécile, a szökehajú, kedves leány énekelne ezüst csengésű hangján. — Ugyanaz a melódia, ugyanaz a poétikus, bánatos hang...

De hogy is lehetett az, hogy André Raymond ismerte ezt a dallamot és olyan szépen játszott a orgonán, mintha Cécile mellette állana és ő vezetné a kezeit, mintha ő ihlette

ratu ifju volt és nőül akarta venni a leányt, de szülei határozottan tiltakoztak ellene. Cécile hírtelen eltűnt, senkiser tudta hová, merre ment. Szülei kívánságára külföldre utazott, hogy feledjen. Majd visszatért; szülei elhaltak, nővére zárdába vonult és ő magára maradt, — egyedül...

Hiába fáradozott, hiába kutatott, hogy ismét föltalálja azt, a kit olyan végtelenül, annyira szeretett! Duló fájdalom, mardosó lelkiismeret kinozta, míg végre őt esztendő multán megtudta, hogy Cécile, miután elhagyta szülőfaluját, férjhez ment s egy fiugyermeknek lett az anyja. Tovább kutatott az eltűnt után, de fáradozása meddő volt. Testben és lélekben teljesen megtörve elhatározta, hogy Istennek szenteli bűnös életét...

S éppen ma huszonöt esztendeje, hogy az emberek lelkipásztorává avatták föl. Huszonkét év óta szolgálja az Urat Pricouriban...

Kinos emlékek sanyargatták az abbét, aki csupán a szokás hatalmánál fogva minden hiba nélkül elvégezte a szent czeremóniákat és amikor ahhoz a momentumhoz éri, midőn a pap a hívőkhez fordulva emigy szól: »Imádkozatok, oh testvéreim, hogy az az áldozat, amelyet Istennek a ti nevetekben bemutatam: tessző legyen az Ég Urának« — a méla csöndbe egy tisztán csengő, bánatos hang éneke vegyült.

André Raymondnak a hangja volt ez.

Ennek a gyöngéd, lágy éneknek a hallatára valami megnyugtató érzés lopózott a pap

tását kifogásolja. Ez most elintézés alatt van. A kereskedelemügyi miniszteren nem mulik az ügy megoldása. A vállalat a hibás az egész dologban és huza-vonában. — A *Fő-utca kővezésére* vonatkozólag kijelenti, hogy csak javításról van szó, amely már elodázhatatlan volt. A munkálat 7—8000 koronába kerül. — A *hivatalos órákra* nézve kijelenti, hogy azok megállapítása, a szervezeti szabályrendelet szerint a tanács jogkörébe tartozik. Különben csak a városi adóhivatalnál van behozva, a kir. adóhivatal hivatalos órájával összhangban, a délelőtti hivatalos idő.

Gerő Armin főkapitány elismeri, hogy a Rimanóczy fürdő kéményéből kitóduló füst türethetetlen; intézkedni is fog, de sorját kell ejteni. Tanulmány tárgyává teszi a panaszt, a mely már régebbi keletű a törvényhatóság előtt. Nem tudja, hol feneklett meg a kérdés, de utánna fog nézni. — A kéményseprők ellen dr. *Hoványi* által felhozottakról nincs tudomása. Konkrét esetet kér. Különben a kéményseprési szabályrendeletet most dolgozza át.

Hlatky Endre a fölvilágosítás után is aggodalommal van a villamos vasut építése iránt. Hogy a sürgetések dacára is huzódik a dolog, abból látja, miként nem a miniszteriumban van a hiba, hanem a vállalatnál. Vigyázni kell a város érdekeire s ezért adjon hangot a város úgy a miniszternél, mint a vállalatnál, hogy ezt az erőszakos huzavonát nem tűrjük. — Talán a közvilágítást is akarja a vállalat . . .

Miskolczy Barna: Ezt csak házilag csináljuk. Ez vagyon!

Hlatky Endre . . . de akkor mondják meg ezt nyíltan. A 126,000 fét letéve van s a jövedelme nem a városé. Várakozni tovább nem szabad. Tárgyaljuk le alaposan az egész ügyet. Ezért a választ nem veszi tudomásul, hanem tüzzék ki a jövő havi közgyűlésre. (Helyeslés.)

Szokolj Tamás a kövezés tárgyában adott választ nem veszi tudomásul. Új burkolatot is készítenek. Arra nem kapott választ, hogy ki hatalmazta fel erre a tanácsot. — Az adóhivatal hivatalos idejére adott választ sem veszi tudomásul, mert az adóhivatalnak egész

volna meg a bánatos arcú ifjút? Az abbé hirtelen megrázkódott, valami átnyílt az agyán — s mindent tudott! Az a fiatal ember — az ő fia volt! Igen az ő gyermeke, a kit Isten most vissza adott neki. Elmúlt ifjúságának szerelmét az ő képében ismerte föl.

— Isten csodát művelt — gondolta magában a pap.

A csöngettyű megszólalt és a hívők csöndes ájtatosságba merültek. Az abbé az izgatottságtól reszketve nyult a szent ostyá után, de mielőtt megérintette volna, összerogyott és élettelenül terült el a földön.

A templomba levők ijedten hozzá szaladtak, fölemelték, de hatalmas termeténél fogva csak nagynehézen tudták a sekrestyébe vinni. Élesztgetni kezdték, de minden kísérlet hiábavaló volt. Egy órai szenvedés után, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, a bársonyos karosszékben, ahová az abbét ültették — kilehelte lelkét.

André Raymond egy percze sem távozott mellőle. Röviddel a halál bekövetkeztének pillanata előtt még ballotta, amint az abbé halkán mormolta: «Celui qui mon coeur . . . aime tant» . . . annak az éneknek kezdőszavait, amelyet a misén játszott. S amikor mindezen vége volt, amikor a szegény falusi pap arczán valami tulvilági fény ömlött el és ajkai örökre bezárultak, a fiatal ember féltő tisztelettel fogta be a haldokló szeméit.

nap a közönség rendelkezésére kell állani. — A Rimanóczy kéményének tárgyában adott választ tudomásul veszi, de úgy, hogy most már tilták be a köszönnel való tüzelést.

Dr. *Hoványi* Géza tudomásul veszi a kéményseprés kérdésében adott választ. Az eset vele történt.

Rimler Károly hivatkozik a szabályrendeletre, hogy az utcák javításának elrendelése a tanács körébe tartozik.

Beóthy László főispán felvilágosításul kijelenti, hogy tévedésben van Szokolj. Az adóhivatal órabeosztása nem káros; a kir. adóhivatalnál is így van. Ez nyáron helyes is.

Hlatky Endre interpellációját kitérték a jövő havi ülésre, a többi válaszokat tudomásul vették.

Minissteri leiratok.

A belügyminiszter értesítette a várost, hogy a színházi szabályrendeletet, az ismételt felterjesztés dacára sem hagyhatja jóvá, mert annak az általa kifogásolt része a törvénynyel ellenkezik. A szinigazgató bírságolása, ha a szerződésben világosan kikötetik, a tanács joga, mivel a szinügyi bizottság csupán véleményező forum. De ez esetben is a szerződésben világosan kikötendő a szinigazgató bírságolása, mivel a város itt nem mint hatóság, hanem magán szerződő félként szerepel.

Tudomásul vették.

A belügyminiszter leiratban értesíti a várost, hogy a zálogházak kamatatlábát értékpapiroknál 10%-ban, arany és ezüstnél 15%-ban és más tárgyaknál 18%-ban állapította meg.

Tudomásul vették.

Felolvasták a kereskedelmi miniszter leiratát a mezei vasutak engedélyezése tárgyában.

Tudomásul vették.

A földmivelési miniszter a jég elleni biztosítások díjtételeinek leszállítása érdekében hozzá intézett felíratra értesíti a várost, hogy a biztosító társaságokkal olcsóbb díjak iránt folytatott tárgyalások eredményre nem vezettek. Legcélszerűbb volna, ha a gazdák a jégbiztosításra szövetkeznének.

Tudomásul vették.

A zárszámadások

Ezután előterjesztette a tanács a város múlt évi zárszámadását, valamint a nyugdíj és a közuti alap zárszámadásait. Az ezekre vonatkozó adatokat már közöltük.

Az általános vita.

Balogh Döme szólalt fel először. Általánosságban sem fogadja el a zárszámadást, mert nem tudja mi van a bekötött számban. (Derűtlenség.) Mi történt hat év alatt? A tisztviselő választások előtt állunk. Egy ad hoc bizottságot küldjenek ki a zárszámadás alapos megvizsgálására. Lássuk a hat év alatt ki mit dolgozott s kit kell a tisztújításnál a fekete könyvbe írni. A legfontosabb a zárszámadás; egy bizottság 10 napig sem vizsgálja meg alaposan. Ő már figyelmeztette a főszámvevőt, de ez nem használt. (Derűtlenség.) A zárszámadásba már nem is létezők tartozása is fel van véve. Ezt a kétes követelések közzé kellett volna venni. Az adósok közül *Balogh* Lajos 4 éve meghalt, *Parkas* Lajos ismeretlen. — Majd ráter a nyomtatványokra, a melyekre nagy összeget adtak ki. Nincs kitüntetve, hogy a bírságpénzekből mit vesz be a város. — A vámkezelés miatt sem fogadja el a zárszámadást. Ez egy oly jövedelme a városnak, a mely jól kezelve, még megmentené a várost a közköltő emeléstől. Ilyet nem szabad suttymban kezelni; de azt nem szeretik a városnál, ha a vámkezelést firtatják. Olyan viszonyok vannak a vámkezelésnél, hogy kénytelen dr. *Sarkadi* Lajost és *Bertsey* Györgyöt segítségül felhívni,

hogy mentsek meg a város ezen jövedelmét. Intézkedést kért már 1898-ban. 1895-től 1898-ig nem kellett ellenőr és azelőtt *Misuray* mellett kellett. És szép volt. Ezután azt mutatja ki, hogy a vámbevétel csökkent az utóbbi időben. A mostani főjegyző is meggyőződött a szabálytalanságokról.

Dr. *Kurländer* Ede elfogadja általánosságban a zárszámadást, azonban alapos tanulmányozás után arról győződött meg, hogy a miniszter rendelete szerint összeállított zárszámadásban ami plus, az nem plus; ami minus, az nem minus; ami activ, az nem activ, — csak az adósság való. Kedvező eredményről szó sem lehet. A laikus közönség nem érti meg a zárszámadást s ezért kellene egy olyan magyarázó bevezetés, hogy mindenki megértse a zárszámadást.

Ragány János főszámvevő rámutat, hogy a pénzügyi bizottság tárgyalta a zárszámadást, amely közszemlére is ki volt téve. A város egyes követeléseit addig nem törölhetik, míg az le nincs írva. A nyomtatványok tételét az emelte, mert közgyűlési határozat szerint minden javaslatot ki kell nyomtatni. A befolyt bírságpénzek a törvény szerint vannak elkönnyelve. Az ellenőrzést köszönnel veszi, de egyszerű feljelentésre nem lehet valakit elcsapni. A *Balogh* Döme ellenőrzése is előnyös, de kéri, hogy az tárgyilagos legyen. Ezután czáfolta a dr. *Kurländer* által felhozottakat.

Mihelgy Adolf rámutat, hogy a pénzügyi szakbizottság alaposan foglalkozott a kifogásolt tételekkel is. A vámmellenőrző bizottság teljesíti köteleességét. Elfogadja a zárszámadást.

Balogh Döme még több kifogásokat hoz fel. Kérde, hogy az elveszett mázsáló számadás könyv is mellékelve van? Ennek nyoma sincs az adatok között.

Dr. *Sarkadi* Lajos úgy értelmezi *Balogh* Dömének hozzá és *Bertsey*hez intézett kérését, hogy a piac érdekében lépjenek közbe. Ha a helypénzt a sorompóknál most is szedik, ez helytelen, törvénytelen. Ha pedig igaz, hogy a mázsálásnak adatai nincsenek az okmányok között, s e hir a lapok útján közhírré jut, ez olyan nagy hiba, amiért az egész ország nem veszi komolyan a város zárszámadását. Ez okból ő is szükségesnek látja az ad hoc bizottság kiküldését. Elfogadja a *Balogh* Döme ilyen irányu indítványát.

Rimler Károly kijelenti, hogy a mázsálásnál elfordultak mulasztások, de bűn nem. Az ügyet ő vizsgálta be; a város egy krajczárral sem károsult, de a szabálytalanságokért az illető megkapta a büntetést. A vizsgálati iratok megtekinthetők. — *Balogh*nak mondta, hogy ha visszaélést tapasztal, éjjel-nappal rendelkezésre áll, de csak higgadtan cselekedjék. Találtak is kisebb szabálytalanságot, de olyan tény nem konstátált, amiért mindjárt elmozdítson egy alkalmazottat. Az intézkedést megtette, várják be az eredményt.

A költségvetést általánosságban elfogadták, s *Balogh* Döme indítványát elvetették.

A részletes tárgyalás

során *Balogh* Döme egyes tételeknél tett kifogást. Különösen a tutajvámok csökkenését kifogásolta s hivatkozott a fakereskedők hiteles könyveire.

Bordé Ferenc tanácsnok felszólította, hogy szolgáltatassa be a kezei között levő adatokat és okmányokat, de *Balogh* Döme erre nem volt hajlandó.

Még dr. *Kurländer* Ede szólott egyes tételekhez s a zárszámadást, a nyugdíj- és közuti alap zárszámadásaival együtt elfogadták.

Előterjesztette a tanács a községi iskolák 1901—902. tanévi költségelirányzatát. A szükségletek 126.030 koronában, a fedezet 58.485 koronában van felvéve és így 67.544 korona hiány mutatkozik, a mely összeg az államsegélyből és a város egyéb jövedelmeiből lesz

fedezendő. A tanács szaporítására vonatkozólag nem tesz semmi javaslatot a tanács, mert későn érkezett be a költségvetés s így ezen kérdés tanulmányozására nem volt elég idő.

Elfogadták. Az iparos tanonciskola és iparos segédek tovább képző tanfolyamának 1901—902. tanévi költségvetést elfogadták.

A hadapródiskola alapítványi helyei.

A honvéd hadapródiskoláknál Nagyvárad város két alapítványi helyére pályázatot hirdettek. A két helyre négy pályázat érkezett be.

A városi tanács első sorban *Ragány János* Dezső fiának és özv. *Angyalffy Aristidesné* Ferencz fiának; másodsorban *Rátkay József* László fiának és *Lázár Márton* Ödön fiának ajánlását javasolta.

Az egyik helyre *Ragány* Dezsőt felállással jelölték, míg a másik helyre szavazással s abszolút szótöbbséggel *Rátkay* Lászlót jelölték első sorban.

A másik két pályázó másodsorban jelöltetett.

Moldován Iván köztér átadását elfogadták.

A Weinberger Jakab építkezéséből kifolyólag a Liget-utca építkezési vonalának megállapítását a jövő havi közgyűlésre tűzték ki.

A nagyváradai női kereskedelmi tanfolyam segélyezésére a jövő tanévre 600 korona megszavazását javasolta a tanács.

Elfogadták. A színház épületben kisebb javítások, átalakításokra, valamint új díszletekre 2910 korona megszavazását kéri a tanács.

Hosszabb vita fejlődött ki, amelynek folyamán *Bertsey* György, dr. *Sarkadi* Lajos és *Szokolay* Tamás az új díszletek készítését elutasították, míg dr. *Hoványi* Géza, *Komlóssy* József és *Hlalky* Endre ezeknek szükségét hangsúlyozták.

A tanács előterjesztését elfogadták azzal, hogy az ülőhelyeket vizsgálják felül s ha hibák, azok kijavítására szorítsák a kárpitos munkák vállalkozóját.

Az idő előre haladva, elnök a gyűlést berekesztette. A hátralevő ügyeket ma délután tárgyalják.

Falkai letartóztatása.

A budapesti rendőrség szerint csak az igaz, a miről ő tud, minden más hír pedig koholt. Még tegnap délután is azt erősítette, hogy Falkait nem tartóztatták le, pedig az igazságügyminiszterium már tegnapelőtt éjjel kapott hivatalos táviratot Falkai elfogatójáról. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy a távirat kedden éjjel már Budapesten volt, és hogy a hivatalos eljárás mellett a letartóztatástól a távirat feladásáig legalább is egy nap telt el, továbbá, hogy New-Yorktól egy távirat rendszeren 24 óra alatt érkezik Budapestre, így nyilvánvaló, hogy Falkai letartóztatása vasárnap délután történt, mint a hogyan mi azt hétfői számunkban jelentettük.

Falkai letartóztatásáról a következőket írjuk:

A new-yorki osztrák magyar főkonzulátus a bécsi külügyminiszterium utján a magyar igazságügyminiszteriumtól, már pénteken kimerítő táviratot kapott, mely a sikkasztó pontos leírását tartalmazta és jelentette, hogy a magyar kormány kész a letartóztatás és kiadatás költségeit viselni. Az osztrák-magyar főkonzulátus erre érintkezésbe lépett a new-yorki rendőrséggel, mely 4 ügyes detektívot bocsátott a konzulátus rendelkezésére. A new-yorki kikötőben a 4 detektív és a konzulátus két al-

kalmazottja pénteken, szombaton és vasárnap az Európából érkező hajók összes utasait személyre vette, a mi az amerikai rendkívül szigorú vámvizsgálat mellett nem ütözik nagyobb nehézségekbe. A kikötő révhatára vasárnap délután jelezte, hogy délután 2 órakor érkezik meg a Norddeutsche Lloyd-nak egyik gőzöse Brémából. A magyar igazságügyminiszterium távirata jelezte, hogy Falkai valószínűleg egy brémai Lloyd gőzössel fog érkezni, miért is a rendőrség ez alkalommal még egy felügyelővel és két detektívvel szaporította a Falkait kereső kirendeltséget.

A detektíveknek a vámvizsgálatnál egy barnaköpenyes alak tűnt fel, a melyre a Falkai személyleírása ráillett. A rendőrfelügyelő intett a konzulátusi alkalmazottaknak, a jelzett alak elé lépett, rátette kezét, mire a konzulátus segédtitkára németül így szólott a barna köpenyes urhoz:

— Az ön neve Falkai és Magyarország-ból jön, nemde?

— Nein, ich bitte (nem kérem) — hebegte a megszólított olyan kiejtéssel, melyből a konzulátusi hivatalnok mindjárt fölismerte, hogy magyar.

Az idegent ezután a rendőrszobába kísérték és átvizsgálták. Fehérneműje nagyobb része teljesen új volt, de találtak nála két zsebkezdőt F. L. monogrammal, továbbá egy alsónadrágot ugyanilyen betűkkel. Utlevele nem szólott Falkai névre, hanem egy brémai kereskedő nevére. Felöltöje és ruhái részben bécsi czégek-től valók, a mi bizonyítja, hogy Bécsen át szökött. Kihallgatásakor annyi ellenmondásba keveredett és a személyleírás oly pontosan ráillett, hogy a konzulátus minden kétségen felül megállapította, hogy az elfogott nem lehet más, mint Falkai. A személyazonosságot később egy levél is megerősítette, melyet a Falkai podgyászában találtak.

Ily körülmények között a konzulátus azonnal táviratozott Budapestre és további intézkedéseket kért a személyazonosság megállapítására, a mit Amerikában két személylyel kell bizonyítani. Ezért is a budapesti postai igazgatóság két közegét New-Yorkba fogja küldeni hogy Falkai személyazonosságát megállapítsák.

Ma már a budapesti királyi ügyészség is hiteles értesítést kapott Falkai László elfogatójáról, az ügyészség ezért tüstént megsürgette a kiadatás iránt való intézkedést, s utasította *Drill Béla* vizsgálóbíró, hogy az iratokat, melyek most a rendőrségnél vannak, kérje azonnal magához s küldje azokat haladéktalanul New-Yorkba. Az odavaló törvények szerint ugyanis, mielőtt a kiadatás megtörténne, formális tárgyalást kell ott is tartani Falkaival s csak azután szállíthatják. A sikkasztó levélhordó legjobb esetben is, mivel az eljárás igen hosszadalmas, két hónap múlva érkezik Budapestre.

A nagyváradai cselédügy rendezése.

A cselédügy rendezéséről szóló és nemrégiben ismertetett főkapitányi javaslattal a Rendőri Lapok, a magyarországi rendőr és csendőr hatóságok hivatalos lapja legutóbbi számában első cikkében foglalkozik és ismertette a javaslatot egész terjedelmében, a következő bírálatot fűzi hozzá.

A kötelező cselédzállóhely felállítását sok örömmel üdvözölhetjük, mert ezzel a titkos prostitúciót s a lelketlen ember kereskedést ugyszólván csirájában folyítja el a rendőrség, a

melynek felügyelete és ellenőrzése alá fog ezen szállóhely tartozni. Már annak idején mikor a budapesti Mártha-egyesület megalakult, szak-körökben felmerült az eféle szállóhely létesítése, de abban maradt.

Amióta inkább figyelemre érdemes a nagyváradai kapitány törekvése, aki ezt a jó ideát megvalósítani törekszik. Csak vállalkozó kezébe ne adják, mert akkor a legnagyobb ellenőrzés és felügyelet dacára is, rosszabb eredménnyel fog járni, mint házi kezelésben. Különösen szerencsésnek tartjuk a tervezetnek azt a részét, a mely a szállóhelyek fenntartását olyképp oldja meg, hogy lehetővé teszi egyuttal a szállóhely ingyenes igénybe vételét.

A nagyváradai kapitány ezzel mélyen bele nyúl a szociális bajok közé s egyszerű eszközökkel sok bajnak veszi elejét, s kivieszi a szegény cselédnépet a szállásadó asszonyok kapzsi kezei közül. Hány cseléd tért a züllés és erkölcsi sülyedés útjára az ilyen kufár, uzsorászkodó asszonyok révén, annak csak a rendőrkapitányságok a megmondhatója, s hány szolgált hónapokig csak azért, hogy aztán bérét oda adja ezeknek a szállásadóknak uzsora adó fejében, azért a néhány napi szállásért, étkezésért és kölcsönpénzért.

Ugyancsak a cselédség érdekében jónak találjuk a cselédkönyveknek hatósági kezelését is. Boszniában évek óta és nagy sikerrel alkalmazták ezt a rendszert, a mely elejét veszi annak, hogy a gazda — esetleg alaptalan — bejegyzéseivel teljesen tönkre tegye a cseléd kenyérkeresetét vagy hogy a cselédet ilyképp a cselédkönyve elégetésére vagy más módon való megsemmisítésére kényszerítse. A cselédnyilvántartásnak a nagyváradai tervezetben adott alak kisebb városokban nagyon jó eredménnyel járhat és pedig nemcsak rendőri szempontból hanem a cselédkereső nagyközönség érdekében.

Csupán az idegen illetőségű cselédekkel szemben felállított eljárási tervezet az, amit nem tudunk helyeselni. Ez a része legkevésbé sem liberális. Biztonsági szempontból ugyan indokolt a szabad költözködés és telepedés némi korlátozása, a tervezet idevonatkozó része azonban túlszigorú, semmiféle enyhítő feltételt nem tartalmaz. Hogy valamely cseléd semmi körülmények között 8 napon túl Nagyváradon ne maradhasson, az már túlerős korlátozása a tartózkodás szabadságának.

Hasonlóképp azon rendelkezés is, hogy a ki helyét gyakran változtatja, vagyis egy helyen 3 hónapot nem tölthet legalább, az a városból kitiltható. Mert hiszen kétségtelen, hogy az intenció igen helyes, de az utóbbi rendelkezés nagyon is kedvez a gazdáknak a cseléd rováására. Igen, ha rossz cseléd tartó gazda nem volna! Csakhogy van ilyen is és legalább is nem méltányos, hogy az ilyen gazdáknál megmaradni nem tudó cselédeket még kitiltással büntessük és bélyegezzük meg.

Részünkről helyesebbnek tartanók, ha e tekintetben nem kötnék meg a rendőrség kezét, ha diskretionárius jogainak szabadbb tere maradna.

Ha a rendőrség szabad belátása szerint intézkedhetik, minden egyes konkrét esetben, úgy a tartózkodási engedély megadása, valamint a kitiltás tárgyában. A korlátok közé szorítással sokszor sőt mondhatjuk többször éri méltatlanság a jobb cselédeket mint a rosszakat.

De általában igen helyesnek tartjuk a tervezetet, sőt kívánatosnak arra, hogy annak mintájára többi kapitányságaink is rendezzék cselédügyeiket, mert a cseléd törvénynek régóta szükséges revíziójára, ugylátszik, ugyis hiába várunk.

Nyaralás Dettóban.

Versenyt izzadunk Kóbyval, a kivel egyedül tudjuk egymás belső világát megérteni. Annyiban t. i., hogy rendszerint egyszerre szoktunk előlegért folyamodni mindnyájunk zsebbeli orvosához, lapunk felelős szerkesztőjéhez.

Tegnap feltűnő komoly hangulatban léptünk mindketten az egyszerűen, de nagyon agglegényies izléssel bútorozott szerkesztőségbe. Én észrevettem Kóbyn, hogy belső világában érzékeny változás történt, ő pedig minden spiritisztikai tudomány nélkül hasonlót konstatálhatott rajtam.

Gondoltam, aki előbb kezdi, az győz a harcban is. Megőletem hát atyafiságos szeretettel s kezdődött a következő eszmecsere:

Én: Igen bizalmas és komoly természetű beszédem volna veled.

Kóby: Detto.

Én: Ugy tudom, a szerkesztő úr nyaral valahol, a mit fájdalommal kezdek észrevenni.

Kóby: Detto.

Én: Ebben a bolond melegben pedig okvetlenül nyaralnom kell nekem is valahol. Próbáltam már Debreczenben, de ott jelenleg csak homokfürdőket lehet venni, a minőben boldogult Potássy János főzögetett diákkoromban holmi titkos vegyületeket. Próbáltam Budapesten, de oda most életveszéllyel jár az utazás. A vidékiek Budapestre mennek, a fővárosiak vidékre, kutyástul és kanári madarastul. Engem is Budapestre menet éppen háromszor hozott össze a sors egy-egy papával, mamával, kanárral és sok-sok gyerekkel. Azt még megbocsátanám, hogy a gyerekek csupa véletlenségből bemaszatolták a ruhámat, a papák szivarral kiégették a köpönyege et, a mamák pedig elmesélték forradalombeli élményeiket. Mindezekért volt egy kárpótlásom: valahányszor a mamák eljegyzési történetjéről elaludtam, fejem fölött a kalitkában fürdeni kezdett a kanári s mikor a mama éppen a vőlegényét dicsérte, én azt álmodtam, hogy a Fő-utcán locsoltak vízvezetékileg s mérgesen riadtam fel: »Ostoba tökfilkó!« Pompás zuhany volt! De a mi erre következett . . . no hát ezért mondom, ne menj Budapestre nyaralni. En nem mennek többet, annál kevésbbé, mert nincs pénzem.

Kóby: Detto.

Én: A Schlauch-téren nyaraltam eddig minden este 9 és 10 óra közt, míg volt ott társaság és élet. De onnan is minden szép lány nyaralni ment falura . . . édes Kóby, én is falura szeretnék menni nyaralni!

Kóby: Detto.

Én: Csak hogy erre előlegre volna szükségem.

Kóby: Detto.

(Kölcsönös csodálkozás.)

Én (magamhoz térve, mintha egy kanári fürdött volna megint a fejem fölött): Hát nem hagyta nálad a szerkesztő úr az előleg-kasszát? En azt hittem nálad van.

Kóby: En meg azt, hogy nálad van.

Én: Szépen vagyunk.

(Komor szünet. Az ablakon besüt a napsugár s mindkettőnk feje körül glória ragyog, izzadságcseppekben megtört sugarakból szűve.)

Én: Edes Kóby! Ne komédiázz. Csak küldött valamit nekünk a szerkesztő úr?

Kóby: Oh igen.

Én (hevesen): Mit? Mit?

Kóby (januári nyugalommal); Csak kevesebb ifjai tüzzel. Először is hirt adott egy kitűnően sikerült esküvőről . . .

Én (türelmetlenül): Az esküvők rendszeren kitűnően sikerülnek, csak a házasságok nem.

Kóby (decemberi fagygyal) Öcskös, ez az én szakmám, erről neked hallgass. Jött azonfelül egy

csomag Máslakról, jelezve, hogy ott nyarainak jelenleg mindnyájan.

Én (égő kíváncsisággal): S mi volt a csomagban?

Kóby (februári csöndes odaadással): Oh, sok minden! Először is tudd meg, hogy a szerkesztő ur egy igen kedves család körében nyaral.

Én (szórakozottan): Jó családoknál meg-esik néha.

Kóby (márcziusi derűvel homlokán): S képzeld csak, mi mindent irnak! Valamennyien kifejezik óhajaikat. Itt van elől a szerkesztő ur megjegyzése: »Ha a városháza építésével plebániámon nem hagynak békét, megharagszom s az ujjvárosi plebánia székhelyét ide teszem át«. De ne busulj, azt én nem engedem. Ha én belefogódzom a reverendájába . . .

Én (lelkesülten): Detto!

Kóby: No azért mondom. Itt egy másik irás; női vonások: »Annyira megszerettek itt engem, hogy el sem akarnak engedni. Azt mondják, vidámsam tovább is őket, gondozzam őket az ujjvárosi plebános helyett . . .«

Én: Előleg! Hozom őket rögtön vissza!

Kóby: A hol van, ott keress és siess, mert van itt más is. Ez is női irás: »Azt hittem, legokosabb női foglalkozás, ha valaki tanítónő Hatvanban. De nem. Még okosabb itt nyaralni Máslakon«. Es végül még egy női irás: »Olyan boldogok vagyunk mindnyájan, hogy szinte kedvem volna elválni az én derék uracskámtól, hogy újra meg- esküdhessünk, újra belepottyanjunk friss boldogságba, mint ez a kártya a szószba . . .« Alatta pedig . . . férfírás (áprilisi vidám képpel) nézd csak: »Beleegyezem. Ilyen szószba szívesen beleszem még egyszer.« Oh, milyen boldogok lehetnek ezek, hogy így enyelegnek!

Én: De kérek . . . hol maradt az előleg?

Kóby: Ki beszél itt előlegről? Te prózai lélek, mikor itt annyi boldogság ragyog, hogy mersz te előlegről beszélni? (Juliusi tüzzel). Ez a családi boldogság . . .

Én: De nekem pénz kell! En nyaralni szeretnék!

Kóby (májusi méla hangulatba esve): Detto. De hogyan?

Én (nemes lemondással): A hogy ma nyaraltunk: olvasva a máslaki híreket s keservesen dettózva hozzá.

Kóby: Szóval: Dettóban.

Adolár.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Jul. 11. Városi közgyűlés.

* **Közigazgatási tanfolyam Nagyváradon.** Nemrég az a hír terjedt el Biharmegyében, hogy a debreczeni közigazgatási tanfolyamot Nagyváradra helyezik át. — Mint értesülünk, az áthelyezés tényleg tervbe van véve, de csak 1902. évi szeptember elsején fog megtörténni. Teljesen érthetetlen volt mindenki előtt, hogy éppen az ország egyik legnagyobb megyéje nem kapott tanfolyamot s az itt levő ifjak vagy Debreczenbe, vagy Kolozsvárra mentek, hol nagy költséggel tartották fenn magukat. Több tanfolyamon oszlottak meg a bihari ifjak s ennek dacára Debreczenben mégis huszan végeztek, míg az egész Hajdúvármegyéből két hallgató akad. Állítólag ez a legnyomatékosabb indoka a debreczeni tanfolyam Nagyváradra helyezésének.

* **Uj ármentesítő társulat.** Uj ármentesítő társulat van alakulóban, melybe a **biharmegyei B. Sáránd és Derecske** közsé-

geket is beakarják vonni. A társulat a Kondoros, Toczó és Kálárvizek szabályozására alakul. A községek egy része tiltakozni fog az árterületbe való bevonatás ellen. A társulat Debreczenben alakul.

* **Az állami kisdudóvódk felügyelő bizottsági ülése.** A nagyváradai állami kisdudóvódk felügyelő bizottsága ma (pénteken) délután 4 órakor a »Tanítók köre« helyiségében (nagy-piaczter közs. polg. fiúiskola épület földszint 10 ajtó) ülést tart.

* **Összeesett az utcán.** Tegnap délután három óra tájban a holdas templom előtt egy oláh napszámos kinézésű ismeretlen ember összeesett. Bevitték a rendőrséghez, hol a kerületi orvos vette ápolás alá.

* **Búr küldöttek Nagyváradon.** Brüsszselből jött hírek szerint a Budapestén járt búr küldöttek szeptember havában visszatérnek Magyarországra és ez alkalommal De Wett András és dr. Valentin Vilmos búr parancsnokok meglátogatják a **nagyobb vidéki városokat** is. Valószínűleg Nagyváradra is lejönnek. A budapesti búr bizottság, a mely a négyülés után feloszlott, szeptemberben megalakítja a nemzetközi búr liga magyar osztályát is. A búr szövetségnek már eddig is ezernél több tagja van Magyarországon.

* **Az elmés hitszónok.** Monsabré, a párisi Notre-Dame templom híres hitszónoka, aki csak nemrégiben ünnepelte papi működésének ötvenéves jubileumát, rendkívül elmés, jókedélyű ember. A »Gaulois« egyik munkatársa egyebek között a következő kedves apróságot beszéli róla:

Egy ízben egy hölgy ép abban a pillanatban lépett hozzá, a mikor föl akart menni a szószékre s nagy affektálva kérdezi, mit tegyen, mert az ő lelkiismerete nyugtalan. Ma reggel ugyanis hosszabban nézegette arcát a tükörben, mint rendszeren s most attól tart, hogy hiú lesz, mert nagyon csinosnak találta magát.

A pap ráteszi kezét a nő vállára és keneteljesen válaszol:

— Nyugodj meg leányom és menj békével. Tévedni nem bűn!

* **Választás B.-Püspökiben.** Tegnap délután eljötték meg a szomszédos Bihar-Püspökiben a segéd jegyző választást. A pályázók közül egy szótöbbséggel **Pérchy Sándor** nyug. posta főtisztet választották meg.

* **Kis gyermekek fosztogatói.** A rendőrség tegnap két rovott előéletű cselédet letartóztatott. A két nő névszerint **Johann Erzsébet** és **Zagár Borka** hónapok óta atból éltek, hogy gyanútlan kis leánykákat magukhoz édesgettek, aztán pedig kiszedték fülbevalóikat. Tegnap mind a kettő rajta veszett.

* **Lányi Géza** művészcsoportja tegnap este előkelő közönséget mulattatott a Bazar-venedéglő nyári kertjében. — A neves művész még két-három napon át itt fog maradni; ajánljuk minden zenekedvelőnek figyelmébe a művész kedves estéjeit.

* **Az angol trónörökös Dél-Afrikában.** A yorki herceg és felesége világszerte utazásában legközelebb Dél-Afrikába érkezik, ahol Durban, Pietermaritzburg és Ladysmith városok Natalban már erősen készülődnek Edvard király fiának fogadására. De már Ladysmithen túl Johannesburgig, illetve Pretóriáig nem igen folytatják útjukat, mert Dewett búrjaitól nagyon féltik a trónörökösöt. Miudenesre azért látni fogja a natáli csatatereteket, a Spionskopot és Kolenzot, ahol két évvel ezelőtt Buller aratta az ő diadalait. Bizonyára eszébe jut majd a hercegnek első dél-afrikai utazása, husz esztendővel ezelőtt, amikor 1881. januárjában épen a transzáli köztársaságok függetlenségi háborújának kitörésekor kötött ki Fokvárosban. Akkor öcsésével együtt szintén azért utazott Dél-Afrikába, hogy Transzvál annexióját Pretóriába való bevonulásával megpecsé-

telje. Épen amikor a yorki herceg Fokvárosba érkezett, aratta Piet Joubert Laingsneknel első nagy győzelmét az angolokon, azután következtek a natáli nagy győzelmek és Majuba, a hol az egész angol hadsereget tönkretették a búrok és amely csata után az angolok kénytelenek voltak a búrok függetlenségét elismerni. Az angol hercegek megérkezése előtt egész Dél-Afrikában még az angol lakosság nagyrésze is lelkesedett a búrokért. Fokvárosban nagy küldöttség járt Strachan-nál, a Fokföld kormányzójánál, hogy Transzvál függetlensége érdekében közbenjárjon. A kérelem megtagadása oly izgatottságot okozott Fokvárosban, hogy a hatóságok nem merték ünnepiesen fogadni az időközben megérkezett angol herceget, sőt Henning, Fokváros polgármestere, értésükre adta, hogy nem a legalkalmasabb időben jöttek. A yorki herceg és testvére pedig ahelyett, hogy diadallal Pretóriába vonultak volna, nagy titokban elhagyták ismét Dél-Afrikát.

* **Többet pénzzel, mint erővel.** Aquinaldo, a filippini fölkelő vezér hirtelen történt elfogatása annak idején annál nagyobb föltűnést keltett, minthogy a filippinok teljes két éven át sikerrel ellentállottak az ameriaknak, a kik csak a fővárosban, Manillában és ennek környékén voltak urak, különben pedig az egész sziget Aquinaldo uralma alatt állott. Most egy Mac Evoy nevű manillai kereskedő egy londoni lapban azt újságolja, hogy az amerikaiak által Aquinaldo elfogatásáról terjesztett hírek teljesen koboltak. Az egész dolog előre kicsinált komédia volt. Ugyanis az amerikai kormány látta, hogy a szigeten tartott 100.000 katonájával semmire sem tud menni, régi kipróbált eszközéhez, a pénzhez folyamodott. Megkérdezte Aquinaldot, hogy mit kér a feltétlen megadás fejében. A fölkelő-vezér azt izente, hogy huszonöt milliót, a mit az Egyesült-Államok kormánya már azért sem sokallt, mert a háboru hetenkint éppen ennyibe került neki. Az alkut megkötötték és hogy a dolognak valami külszint adjanak, elfogatási komédiát rendeztek, melyet Fuston, a hősként ünnepeelt ezredes hajtott végre. Különös, hogy a spanyol lapok már Aquinaldo elfogatásának idején megírták, hogy Aquinaldo 25 milliót kapott. Akkor senki sem hitte, pedig ugyálszik jól voltak értesülve.

* **Tolvaj takarítónő.** *Weszlóvit* Gyula nagyváradi lakost takarítónője, kit két nappal ezelőtt fogadott s ki teljesen ismeretlen, meglapta. Egy aranyórát és két briliáns fülbevalót vitt el. A takarítónő eltűnt, a fülbevalókat azonban a Horváth-féle zálogházban megtalálták, hol ötven koronáig voltak elzálogosítva. A nyomozás folyik.

* **Halálos villámesapás.** Nyíregyházáról táviratozzák, hogy ott tegnap egy nem is nagy vihar után lecsapott a villám három gyermekre. Közülök az egyik, *Nagy* János szörnyet halt. A másik két gyermek megsiketült.

* **Kirabolt csendőrök.** Furcsa eset történt tegnapelőtt Orosziban, hol az ottani csendőrség pénztárát feltörték és kirabolták. A dolog úgy történt, hogy tegnapelőtt reggel tűz ütött ki a faluban. A csendőr-laktanyában csak az őrsvezető és egy csendőr volt jelen, a kik a tűz kiütése után nyomban kivonultak a tűzhöz, a laktanyában csupán a szakácsné maradt, a ki éppen takarítással foglalkozott s e miatt az őrsvezető az ajtókat be sem zárta. A csendőrök távozása után a szakácsné is kíváncsi lett a tüzre s előbb csak az utcaajtóba állt ki, majd pedig megfélekedve az ajtókról, elhagyta a házat és ő is elment tüzet nézni. Ez idő alatt érkezett a laktanyába Csikó Adám lókupecz cigány, hogy panaszt tegyen a csendőrségnél, hogy ellopták egy lovát. Csikó szétnézett a laktanyában s miután azt tapasztalta, hogy a laktanya üres, benyitott az őrsirodába is, ahol az asztalfiókot, melyben a csendőrök a közös gazdálkodásra használt pénzt tartják, nyitva találta. Csikó nemsokat gondolkozott, kihuzta az asztalfiókot és az ott talált

230 koronát magához véve, mintha mi sem történt volna, észrevélenül eltávozott. A tűz eloltása után a csendőrök bevonultak s akkor vették észre, hogy a pénztárt valaki kiürítette. Először is a szakácsné vették gyanuba s miután hire futott az esetnek, egy Kis Ferencz nevű szomszédbeli lakos jelentette, hogy míg a csendőrök a tűznél voltak, Csikó cigány járt a laktanyában. Erre azután elfogták Csikót s miután a megtartott kutatás alkalmával az ellopott pénz is előkerült, Csikót tagadása dacára is letartóztatták és átadták a járásbírósnak.

* **Elgázolás.** Tegnap reggel nyolcz órakor a Léderer és Kálmán szeszgyár kocsija, amelyet Kiss József kocsis fuvarozott, *Szeke* Mihályné fogyivásárhelyi asszonyt elütötte. Sérülései igen súlyosak s hazavitték fogyivásárhelyi lakására. A kocsis ellen az eljárást a rendőrség megindította.

* **Arviz Nyugat-Virginia**ban. Megírtuk, hogy Nyugat-Virginia Mc Dowel megyéjében levő Elkhorn-völgyben, a hírneves Pocahontas-szénbányák vidékén óriási árviz pusztított, melynek — mint egy new-yorki távirat jelentette — 500-nál is több emberélet esett áldozatul. Utóbb kiderült, hogy a hírek túlzottak s csak hetvenöt ember pusztult el. A katasztrófa szombat este történt. Az Elkhorn folyó és mellékfolyója a Big Sandy River a nagy esőzések következtében megáradtak s vizük elárasztotta a meredek hegyszirtek közé szorult völgykatlant. Colaldale, May, Maybeury, Ruth, Ennis, Elkhorn Powhattan, Kyle, Keystone, North Fork és Vivian városokban óriási kárt okozott az árviz. Keystone-ban 30, North Fork-ban 6, Vivian é. Keystone közt 40, a Tug, Guyandot és Bis Sandy patakok mentén 16 emberélet pusztult el. Keystone-ban egy magyar bányász az árvizt kitörésének pillanatában a bányában dolgozott. Midőn a vészjelző megkondult, azonnal a szabadba sietett s háza felé rohant, hogy megmentsse nejét és újszülött gyermekét. Mire azonban hosszas vívódás után biztos helyre ért, neje és gyermeke is meghalt. Egy vonatot Vivian állomásnál ért a vízáradat. Az állomás már ekkor víz alatt volt. Az utasokat kötéllel mentették ki a habokból, mire a hullámok összesaptak a pár fölött és vagy harmincz nehézsúlyú kocsit ragadtak magukkal, tömérdek butor, hidalkatrész és más omladékkal egyetemben. Az anyagi kárt a hatóságok hozzávetőlegesen 20.000.000 dollárban állapították meg. Nagy veszteség érte a vasúttársulatokat és a bányatulajdonosokat, de azért a bányákban nem szűntetel a munka. Nyugat-Virginia kormányzója azonnal intézkedett, hogy a nemzetőrség őrködjék a polgárok vagyona fölött, mert a négerek, felhasználva a nagy zürzavart, ugyancsak garázdálkodnak a vidéken. A kormányzó egyúttal sürgős segílyt kért az árvizkárosult bányászok számára a szomszéd államok kormányzóitól.

IRODALOM.

Herman Ottó könyve ingyen. *Darányi*

Ignác földművelésügyi miniszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy Herman Ottónak, a »Madarak hasznáról és káráról« szóló munkáját azon községi jegyzőknek, lelkészeknek, tanítóknak és tanulóknak, a kik ezért a földművelésügyi miniszterium VI. főosztályához fordulnak, díjtalanul megküldi.

SZINHAZ.

Mükedvelő előadás a Veres kereszt

javára. Élvezetes mükedvelői előadást rendeznek legközelebb a Rhédey-kerti Sportpavilonban. Az előadásokat két estére tervezik s »Az egyetlen leány« és még egy rövid vígjátékot adják elő. A közreműködők a hely-

beli előkelőség fiatalságából kerülnek ki s Rogoz Imre ügyes fiatal színész rendezi az előadást, melynek védnökségét *Beöthy* László főispán vállalta el. A hivatalos értesítést közelebb már nyilvánosságra hozzák.

Váradi színészek szerződötése.

Két fiatal nagyváradi színésztehetség szerződötésétől értesültünk. *Kürti* Margit, a Rákosi színiiskola volt kiváló növendéke, akit nyilvános szerepléséből már igen előnyösen ösmer a váradi közönség, októbertől elszerződött a pécsi színtársulathoz. — *Rogoz* Imre pedig, kinek kiváló tehetsége már a színképezdében feltűnt s többszöri fellépését a közönség is elismeréssel kísérte, *Balla* Kálmán színtársulathoz szerződött.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irta: Lucien Biart.

Francoziából: K-6.

18.

Minden zaj, lárma megszűnt, még a házaló is abbahagyta áruinak ajánlgatását s mindnyájan az égető napfény daczára levett kalappal indultak a templom felé. A pap egyházi öltönyt vett föl s az oltárhoz ment két indián segédlete mellett.

D n Estevan, Alvarez és keresztleánya a munkásokkal egyszerre léptek a templomba s letérdeltek a kőpadozatra, mert Mexicóban, hol a legökéletesebb egyenlőség uralkodik, a székek és fenntartott helyek ismeretlenek a templomban. Imakönyve csak Micaelának volt, gazdag arany kötésben, atyja, keresztatyja s a többi jelenlevők, csak magukban mormogták az imádságokat.

Az Ürfelmutatás pillanatában mindnyájan bűnbánóan verték mellüket, némelyek az ajtatosabbak közül a földet is megcsókolták. A misét rövid beszéd követte, a plebános a család-apákat és gazdákat türelemre és szelidségre, a gyermekeket és szolgálkat tiszteletre, engedelmességre intette. A beszéd után mindnyájan felkeltek, a harang újra megkondult; vevők és eladók siettek folytatni az abban hagyott vásárt.

Kimenetkor az asszonyok körülverték a papot s mindnyájan meg akarták csókolni a kezét, melylyel az ostyát megszentelte. Micaela, ki most már levette köpenyét, az előcsarnokban fogadta a visszatérő lelkészt s egy tálcán csokoládét, kalácsot és egy pohár vizet kínált neki. Anilda, a komorna ugyanazzal kínálta Valerianót.

— Köszönöm, szép leány, mondá az ifju, miután megitta az édes italt.

Azzal egy pár arany fülbevalót tett a tálczára a pohár mellé.

A komorna szemei felcsillantak az örömtől. — Urnőm meg fogja tudni, hogy ön mily nagylelkű, suttogá távozóan.

A plebános Micaelától vezetettve meglátogatott két-három beteget, azután belépett Tlaoli kunyhójába. Nahuatl kosarat font, de most letérdelt a lelkész előtt s áldását kérte.

— Te tudod, hogy az Isten tiltja a bosszúállást, mondá a pap.

— De azt parancsolja, hogy a gonoszság megtoroltassék, veté ellen az indián.

— Ő magának tartja fenn ezt a jogot. Az emberi igazságszolgáltatás kezét ki lehet kerülni, az Istenét soha.

Nahuatl szó nélkül megcsókolta a lelkész kezét és folytatta munkáját.

Az ültetvényes és vendégei helyet foglaltak az oszlopcsarnokban, mely a mexicóiaknak tulajdonképeni szalonja. Micaela eltűnt. Az ég ragyogott, a hőség rekkenő volt. A hatalmas udvar lassanként kiürült, az indiánok visszatértek kunyhóikba, meg-meg állva egy muzikus mellett, ki fejét árnyékba hajtvá, lábait pedig a napra téve pengette rossz mandolinját.

A házaló egy taligára rakta megmaradt holmiját s visszaindult a városba. Valeriano, miután végighallgatott egy unalmas vitatkozást a földművelésről, a mi őt legkevésbé sem ér-

dekelte, fölkelte és körtra indult a házban azon reményben, hogy találkozhat Micaelával. Végre abba a terembe ment, hol don Estevan fegyvereit és lószerszámaikat tartotta. Itt letelepedett egy kényelmes bőrkarszékbe, mely arannyal volt kiverve, midőn Anilda haladt el mellette. A szobaleány jelentőségteljes pillantást vetett a narancsfák alatti pázsit felé.

Valeriano közönyt tette megindult a patak mentén. A mint a narancsfákhoz ért, észrevette jegyesét egy bambusz karszékben ülve, kezében könyvvel. Láttára a leány kissé elpirult és üdvözölte őt.

— Mily kegyetlen maga, kisasszony, szölt Valeriano kissé zavartan; alig pár órában van, hogy láthassam s kegyed ott hagy minket.

— Atyám és keresztatyám társasága nem tetszik önnek?

— Bizonyára nem annyira, mint a kegyedé.

Micaela kezében egy gyöngyház-legyezőt tartott, melyet oly gyorsan mozgatott, mint egy nagy lepke a szárnyát.

Valeriano kissé meghatott, de szenvedélyes hangon beszélt szerelméről, nyugtalanságáról, féltékenységéről, hazája hangzatos és diszes nyelvén. A leány szó nélkül hallgatta, de elragadta, hogy annyira dicsérik szépségét. Egyszerre megkérdezte szívét, vajjon érzi-e azon félelmet, nyugtalanságot, melyet jegyese oly ékesen szóva lefestett. Nem. Valeriano tetszett neki, de a szerelem, ez a szeszélyes és megmagyarázhatlan láng még nem hevítette Micaela lelkét.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK

A pozsonyi német színészet.

Pozsony, július 11. (Saját tud. táv.) Relle Iván színigazgató kérvényt nyújtott be Pozsony város tanácsához, melyben kéri, hogy mivel a magyar színelőadásokat nem pártolják, állandóan német előadásokat tarthasson. A magyar előadásokat, a kérvény szerint, csak szükség esetén tartanak meg. Remélik a város hazafias érzelmű polgárai körében, hogy a tanács ezt a neveléses kérelmet el fogja utasítani, a színigazgató szerződését pedig, — aki ugylátszik csupán a zsebére utazik, — rövidesen felbontja.

Bűnfenyítő eljárás egy bank igazgatósága ellen.

Charkov, július 11. A charkovi agrár-bank részvényesei mai közgyűlésükön elhatározták, hogy a volt igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai ellen megindítják a bűnfenyítő eljárást.

A csolnakázás halottja.

Nagy-Szöllős, július 11. (Saj. tud. távirata.) Literáthy Miklós földbirtokos Elza leánya több barátjával és fiatal emberekkel a Tiszán csolnakázott. Közben a csolnak fölborult s az egész társaságnak sikerült a partra vergődni, csupán Literáthy Elza fult a vízbe. Holttestét Péterfalván fogták ki s hazaszállították a mélyen lesújtott családhoz. A hír meggyeszerre nagy részvétet keltett.

Uj miniszter.

Buenos, július 11. Avellando Marco-t pénzügyi miniszterre nevezték ki.

Öngyilkos vasuti pénztárnok.

Budapest, jul. 11. (Saját tud. távir.) Öttevőn Papp Kálmán vasuti pénztárnok a hivatalos rovincsolás megkezdése előtt agyonlőtte magát. Valószínűleg nagyobb pénzhiány miatt lett öngyilkos.

A kiutasított idegenek kártérítése.

London, július 11. A hivatalos a következő közleményt teszi közzé a Délafrikából kiutasított idegenek kártérítési követeléseinek megvizsgálására kiküldött bizottságnak július 15-étől kezdve követendő eljárása tárgyában: A bizottság, minthogy további szóbeli tanuvalvállomások nem várhatók, kősznek nyilatkozik arra, hogy a nem szóbeli tanuvalvállomásokra alapított követeléseket is megvizsgálja. A biznnyítás módjának meghatározását az egyes barát-ságos nemzetek képviselőinek belátására biz-zák. Az okirattal való bizonyítás megengedhető ugyanilyen követelések támogatására, de akkor a követelések ellen is meg kell engedni ilyen bizonyítékok felmutatását. A munka megköny-nyítése végett a bizottság nemzetek szerint ve-szi sorra a kártérítési követeléseket. A barát-ságos viszonyban levő nemzetek képviselőit ér-tesíteni fogják, hogy mikor kerülnek sorra a kormányuk által képviselt követelések. A nem-zetek sorrendjét következőleg állapították meg: Ausztria-Magyarország, Németalföld, Olaszország, Egyesült-Államok, Franciaország, Oroszország, Németország, Spanyolország és végül Svéd- és Norvégország.

Magyar lovak kivitele.

Budapest, július 11. (Saj. tud. táv.) Rómából jelentik, hogy az olasz hadügy-miniszter katonai bizottságot küldött ki Magyarországra, magyar lovak megvá-sárlása céljából.

Termények árfolyama.

Washington, július 10. A földmívelés-ügyi hivatal jelentése szerint a tengeri átlagos állása 81.3, az őszai búzáé 88.3, a tavaszi búzáé 95.6 és a zabé 83.7. (M. T. I.)

A martonosi panamisták.

Szabadka, július 11. A törvényszék három napon át tárgyalta Glücksthal Náthán martonosi takarékpénztári vezér-igazgató és Kohn Jakab könyvelő bűn-pörét. A nevezettek ugyanis öt éven át hamis könyvvezetéssel 32,000 koronát sikkasztottak el a takarékpénztárból, de az igazgatóság az egész kárt megtérít-tette. Mindkét vádlottat felmentették, mert a kár megtérült. Az ügyész fe-lebbezett.

Vádindítvány Sarafow ellen.

Szofia, július 11. Tegnap terjesztette be az államügyész vádindítványát Sarafow a ma-czedon bizottság volt elnöke és büntársai ellen. Az ügyész Sarafowot a Fituski és Mihaileanu féle gyilkosság értelmi szerzőjének mondja és ellene halálbüntetést indítványoz. Kowacsow szolgálaton kívüli hadnagy, valamint Stojanow ellen elejtette a vádat. Ugyszintén Trolew tű-zoltóparancsnok ellen is, aki ellen Károly ki-rály ellen összeesküvés miatt folyt vizsgálat. (M. T. I.)

A new-yorki tőzsdéről.

New-York, június 11. A mai értéktőzsde szilárdan indult. A holnapra várt aranyészál-lítás és az a hír, hogy az ország belsejéből a rendesnél korábban fognak igényeket támasz-tani a pénzpiacszal szemben, újabb nyugtalan-ságot okozott a pénz állása tekintetében. A tengeri-földeken okozott újabb károk is kedve-zőtlenül befolyásolták a hangulatot. A speku-láció nagy likvidációkat végzett, mire sok értékpapírnak az árfolyama jelentősen hanyatlott. Részvényforgalom 910,000 darab. (M. T. I.)

Vőlegény és menyasszony.

Szarvas, július 11. Hódosi István asztalos menyasszonyát, Krisnyák Gizát, aki jeggyűrűjét visszaküldte, revolver-lövészekkel halálosan megsebesítette, azután önmagára lőtt s azonnal meghalt.

Kína.

Sangháj, július 11. Kínai lapok jelen-tése szerint Pucsin, a törvényes trónörökös atyját, Puán herceget, a Sanszi északi hatá-rán lévő Julin vidékére követte, a hol állítólag ideiglenesen kínai hadsereg táboroz. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

A mélyen gyökerező növények haszna. Nálunk Magyarországon a mélyen gyökerező növényeket még mindig nem méltá-nyolják kellőleg s számtalan olyan gazdaságot lát az ember, a melyben kapás és mélyen gyökerező növény alig van, s csupa sekélyen gyökerező kalászos növényvel van bevetve. Ilyen módon azután természetesen, hogy a ter-més átlagok igen csekélyek, mert a földnek mindig csak legfelsőbb rétege aknáztatik ki s így az hamarosan kiszárad. Mielőtt a mélyen gyökerező növények jelentőségét méltányolnám, felemlitem egy kísérletemet, mely igen ekla-tánsan bizonyítja a növények természetének előnyeit.

Olvasván ugyanis német szaklapokban, hogy a mélyen gyökerező növények után ve-tett növények sokkalta jobb terméseket adnak, elhatároztam, hogy ez irányban kísérletekét eszközölök.

A folyó tavasszal meg is kezdtem a ki-sérletezést és pedig miután gazdaságunkban igen sok műtrágyát is kell használnom, ezt is bele vontam a kísérletezésbe.

Kísérleteimet burgonyával és zabbal esz-közöltem, 5 magyar holdas parcellákon. Ve-tettem burgonyát buza, tehát sekélyen gyöke-rező növény után, műtrágya nélkül. Termés-eredmény holdanként 62 mm. A szomszédos teljesen ugyanolyan minőségű talajon, a mely-ben azonban az előző évben luczerna, tehát mélyen gyökerező növény volt, nyertem 72 mm. burgonyát; az ezzel szomszédos, szintén luczerna után következő harmadik parcellán, a vetés előtt kiszóráttam másfél métermázsza szuper-foszfátot és arattam 118 mm. burgonyát. A mély művelés javára esett tehát 25 mm., a mély művelés és szuperfoszfát javára pedig 56 mm. termés többlet. Egészen hasonlóan jártam el a zabbal. Termelt az I-es parcellán 6 mm., a II-ös parcellán 7.5 mm., a III-as parcellán 11 mm. A mély művelés javára esik itt 1.5, a mély művelés és szuperfoszfát javára pedig 5 mm. termés többlet.

Kétséget nem szenved, a talaj hozama első sorban attól függ, hogy a növények a ta-laj tápanyagát minél jobban kihasználhassák. A repezének, luczernának, lóherének stb. mé-lyen behatoló gyökerei csatornácskákat létesí-tenek a talajban, meglazítják azt és lehetővé teszik, hogy az utánuk következő, különben nem mélyen gyökerező növények is lejjebb bo-csássák gyökérzeitüket.

Kísérletileg ki van mutatva, hogy a ga-bona és a burgonya gyökerei sokalra mélyeb-ben hatolnak a talajba, ha előttük, vagy velük egyidejűleg mélyen gyökerező növények mű-veltettek rajta. Különösen száraz esztendőkb-en van a mélyen gyökerező növényeknek jelentő-sége, mert azon gyökerek, a melyek mélyen hatolnak a talajba, ott még aszályos időben is találnak nedvességet, melyből táplálkozhat-nak, míg tulnedves években a gyökerek elrot-hadása után visszamaradó csatornák a fölös-leges nedvességet elvezetik a mélyebb réte-gekbe.

Nem lehet tehát eléggé ajánlani, hogy a mélyen gyökerező növényeket állítsa be min-den gazda a rendes fordába.

Belch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, július 11.
Buza októberre	8.10
Buza áprilsira	5.16
Tengeri	6.88
Rozs okt.	6.36
Zab ápr.	
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde.

	Budapest, július 11.
Osztrák hitel	664.75
Magyar hitel	668.—
Allamvasút	655.—
Rimamurányi	446.50
Magyar jelzálog	447.25
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. július 11-én.

Magyar aranyárjádék 4%	118.—
Magyar koronárjádék	92.95
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	120.25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.75
Italmérési jog megváltási kötvény	100.20
Horráth-szlayonföldtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresemény-sorsjegyek kölcsön	173.50
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	144.50
Osztrák járadék papírban	98.75
Osztrák járadék ezüstben	98.75
Osztrák járadék aranyban	117.60
Osztrák korona járadék	95.75
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16.40
Magyar hitelbank részvény	629.—
Osztrák hitelintézet részvény	630.—
Párisi vista	95.15
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.04
Németbirodalmi márka	117.47
London vista	239.60
20 márkás arany	23.48

A csorakészítéért előfizet:

Dr. VUCKICS GYULA.

ELSŐ NAGYVÁRADI MECHANIKAI
GÖZMOSÓDA. Telefon-szám 398.

A legújabb angol és amerikai gépekkel felszerelve **üzemét Kolozsvári-utca 5. sz. gyártelepen megkezdte.**

Elvállal minden minőségű **fehérnemű, kelengye és függönyök** teljes tisztítását (mosva és vasalva.)
 A ruhaneműek a vállalat kocsiján hozatnak el és szállítatnak haza. A mosás **tiszta vezetéki vízzel** történik és a ruha rongálása, a gépek szerkezeténél fogva teljesen ki van zárva, minek meggyőződése céljából a vállalat gyártelepén bárkit szívesen lát.
 Vidékről érkező küldeményeket **3 napon belül** szállít. — Megrendelések telefon vagy levelező-lap útján történhetnek.

Első nagyváradai mechanikai gőzmosóda.

144-9-10

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.
 Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel
Kunz József és társa cég,
 Nagyvárad, Szt. László-tér.

147-7-0

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
 folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:
 izléses kivitelben
 mindennemű
nyomdai munkákat
 jutányos árak mellett.
 Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,
 számlák, falragaszok,
 bál meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
 naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,
gyászlapok
 stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.